

18 fryslân

LEEUWARDER COURANT zaterdag 4 juli 2026

ASING

Amerika!

In de kelderverdieping van het Leeuwarder provinciehuis hangt een plaquette. Die herinnert eraan dat Friesland in 1782 als eerste Nederlandse gewest de Verenigde Staten erkende. De rest van het land volgde later. Iemand moet de eerste stap zetten.

De Verenigde Staten was toen een groepje van dertien Amerikaanse koloniën dat zich op 4 juli 1776 met een onafhankelijkheidsverklaring had afgescheiden van de Britten. Vandaag 250 jaar geleden.

Je kunt niet zeggen dat het toen al echt een land was. Een president (George Washington) en een grondwet kwamen er pas in 1789 en de strijd tegen de Britten woedde nog. Maar erkenning door internationale overheden helpt bij onafhankelijkheidsstrijd. Hoe meer anderen zeggen dat je bestaat, hoe meer je bestaat, zo gaat het nog steeds. Ook erkenning door Friesland is dan een duit in het zakje.

Achteraf was het een goede zet, want die opstandige koloniën groeiden uit tot een enorm en vermogend land, dat je maar beter te vriend kunt hebben. Het is fijn om als provincie te kunnen zeggen, net als mijn breedbeoemde tantes vroeger: jongen wat ben jij groot geworden, wij hebben nog aan je wiegie gestaan.

De plaquette werd in 1909 aangeboden door een Amerikaans historisch ge-

nootschap. Overal in Leeuwarden wapperde de *star-spangled banner* en deze krant schreef hoe deze 'sierlijke gedenkplaat' de herinnering levend zou houden aan 'de groote natie aan de overzijde van den ocean die ons sympathie toedraagt en aan welken wij verwant zijn, ook door de liefde voor vrijheid en onafhankelijkheid, de zekerste waarborg voor het toenemend welzijn der menscheid'.

Wij hebben aan je wiegie gestaan

Inmiddels zijn we 46 presidenten verder dan George Washington en staat er een wispelturige onroerend-goedboer aan het roer van dat land. Persoonlijk vind ik Amerika nog steeds een fantastisch land, ik ken er veel leuke mensen. En toch zijn er twijfels. Of de krant nog zo over de VS zou schrijven is de vraag.

En staand voor die plaquette fantaseer je soms: kunnen we dit nog intrekken? Het land gewoon een tijdje *niet* erkennen? Dat is staatkundig nog nooit vertoond, maar iemand moet de eerste stap zetten.

ASING WALTHAUS
asingwalthaus@hotmail.com

GEHOORD & GEZIEN

tips@lc.nl

OLDEHOVE Kinderen uit Lekkum beklommen de Oldehove in Leeuwarden. Die staat vol in de steigers en dat is natuurlijk extra interessant. 'We spraken ook nog een bouwvakker die daar gevaarlijk een steiger stond op te bouwen', zo staat in het verslag van de juf in dorpsblad *De Kobbeflecht*. Ze vroegen de bouwvakker: 'Vind je moeder het goed dat je dit werk doet?' Het antwoord: 'Nou, nee dus. Dat konden we ons echt voorstellen.'

WELKOM THUIS Dertien nieuwe sociale huurwoningen zijn

opgeleverd aan de Heerenveenseweg in Wolvega. Dinsdag kregen de gezinnen de sleutel. Een van de bewoners bakte appelgebakjes voor alle nieuwe burens. Een andere bewoonster vertelt: 'Vroeger stond mijn pony hier in het weiland, nu wordt dit mijn thuis.' WoonFriesland investeerde bijna 4 miljoen euro in het project. De belangstelling voor de woningen was groot: gemiddeld reageerden zo'n 300 woningzoekenden per woning. De nieuwe bewoners vormen een mix van starters, gezinnen en 50-plussers.

Dertien gezinnen in Wolvega kregen dinsdag de sleutel van hun gloednieuwe thuis. EIGEN FOTO

Hij werkte in de daklozenopvang, zat bij boeren aan de keukentafel en sprak met ouderen én jongeren over levensvragen. Na een veelzijdige loopbaan op het snijvlak tussen kerk en samenleving, neemt dominee Gerben Hoogterp zondag na 42 jaar afscheid.

INES JONKER

Voorafgaand aan het interview tuurt Gerben Hoogterp (66) over het kerkhof bij de Cecilakerk in Lekkum. Tussen de soms eeuwenoude graven staan stokrozen vol in bloei. 'Ligt het er goed bij?', vraagt de verslaggever. 'Dat vind ik wel, maar de meningen daarover lopen uiteen. Sommigen vinden het te rommelig, voor anderen kan het niet groen genoeg zijn.'

Het is een belangrijke plek voor Hoogterp, zal hij later vertellen. 'Het is onze begraafplaats, maar ik zeg liever kerkhof. In de letterlijke betekenis van: kerktuin. Plek waar dood en leven elkaar raken. Je loopt hier langs de graven naar de kerk. De overledenen zijn letterlijk nog om ons heen, al zijn ze er niet meer. Het is een groene oase, waar je kunt genieten van stilte, van de bloemen en de vlinders, kunt mediteren op een bankje.'

Het uit 1778 stammende kerkje is de laatste standplaats van de in Leeuwarden geboren Hoogterp. Maar hij werkte op tal van plekken, van Dokkum tot Antwerpen. In het kleine consistorie van het godshuis blijkt hij terug op zijn loopbaan.

Dokter of dominee wilde de jonge Hoogterp, opgegroeid in een 'traditioneel protestants gezin', worden. Toen hij uitgeloot werd voor geneeskunde, viel de keus automatisch op een studie theologie aan de Rijksuniversiteit Groningen.

1984 PASTORAAL (OPBOUW)WERKER IN CAMMINGHABUREN, GRONINGEN EN ANTWERPEN 'Ik begon mijn kerkelijke loopbaan als pastoraal werker in Camminghaburen: de eerste fase van de nieuwe wijk met een paar duizend mensen. Albert Heijn had er een noodwinkel. De Dr. Algraschool stond op een grote zandvlakte, daar waren de kerkdiensten. Een gemeente opbouwen vanuit het niets, pionieren dus. In de beide winters die ik er werkte, in 1985 en 1986, was er een Elfstedentocht. Vanuit mijn werkplek aan de Kingmastele liep ik zo over een witte vlakte naar de Bonkefeart, om Evert van Benthem als winnaar over de finish te zien komen. Ik was een broekje van 25 jaar, maar kreeg toch het vertrouwen van de mensen.'

Vanuit Leeuwarden ging Hoogterp naar Groningen om pastoraal opbouwwerker van de binnenstadskerken te worden. Hier specialiseerde hij zich in het 'grote stadswerk', waar hij later als stadspredikant in Antwerpen mee te maken kreeg.

'Daarin draait het om de vraag: hoe ben je kerk in een grote stad, waar alle maatschappelijke conflicten bij elkaar komen? Het was een bijzondere tijd. We organiseerden vluchtelingen- en daklozendiensten, hadden, toen al, een kleding- en een voedselbank. In 1991 won het Vlaams Blok de verkiezingen. Vanuit het stadsbestuur kwam de vraag: hoe geef je weerwoord? Zo begonnen we projecten met in plaats van vóór buurtbewoners. Met als doel de sociale samenhang tussen autochtone Vlamingen, migranten en vluchtelingen te versterken.'

1996 DORPSDOMINEE IN HET LAND VAN MAAS EN WAAL

'Nadat onze kinderen geboren waren, wilden we weer terug naar Nederland. Ik werd dorpsdominee in het land van Maas en Waal, een carnavalsgebied op de grens van Gelderland en Noord-Brabant. Al snel brak de varkenspest uit, met die vreselijke ontruimingen. Wij woonden in Druten, naast een vleesfabriek, dus het kwam heel dichtbij. Ik moest over zo'n ontsmettingsbed om bij boeren te komen. We organiseerden avonden over wat

“
HET IS EEN GROENE
OASE, WAAR JE KUNT
GENIETEN VAN STILTE,
VAN DE BLOEMEN EN
DE VLINDERS,
KUNT MEDITEREN
OP EEN BANKJE

het geloof betekent in tijden van varkenspest. Aan de ene kant was ik kritisch op wat er gebeurde. Wij eten thuis vegetarisch en ik dacht: waar zijn we mee bezig, hoe gaan wij om met de schepping? Anderzijds was ik ook solidair met boeren, bij wie ik aan de keukentafel zat. Later zag ik dat veel van hen hun bedrijfsvoering radicaler veranderden. De ene begon een camping, de ander schakelde over op biologisch.'

'Bijzonder was de millenniumviering voor het hele dorp waarin de pater, de imam en ik als dominee samen voorgingen. Eén dag in de week ging ik naar de ziekenhuizen in Nijmegen om zieke gemeentelieden op te zoeken. De warme, menselijke sfeer die daar hing, raakte mij. Ik merkte dat ik daarin kon functioneren en dacht: als er eens een vacature voor ziekenhuispastor voorbijkomt...'

2000 TERUG NAAR FRIESLAND: ZIEKENHUIS-PREDIKANT IN DOKKUM EN HEERENVEEN

'Mijn vrouw kon een baan krijgen in Leeuwarden, en onze ouders hadden mantelzorgers nodig, dus gingen we terug. De Sionsberg, het voormalige ziekenhuis van Dokkum, zocht op dat moment een geestelijk verzorger. Daar kon ik weer Fries praten, de taal die ik als jongetje in Burgum op straat had geleerd. Een paar maanden nadat ik was begonnen, brak in Noordoost-Friesland de MKZ-crisis uit. Het ziekenhuis lag binnen de afgegrenzde gevarzone dus soldaten inspecteerden je kofferbak en veehouders lagen met hartklachten op de ic.'

'Vlak voordat het ziekenhuis in 2014 failliet ging, was ik vertrokken naar de Tjongerschans in Heerenveen. In totaal ben ik 25 jaar ziekenhuispastor geweest, dus toch in de medische wereld terechtgekomen. Daar zag ik de existentiële kant van de zorg, de levens- en geloofsvragen die opkomen als je ziek bent.'

2004-2016 RAADSLID VOOR PAL/GROENLINKS IN LEEUWARDEN

'Mijn pastorale kant kon ik in het ziekenhuis kwijt, maar ik wilde ook dingen veranderen in de maatschappij. Mijn politieke betrokkenheid kon ik kwijt in het raadslidmaatschap. We probeerden op een menselijke en sociale manier dingen voor elkaar te krijgen. Als ik nu bijvoorbeeld door Heechterp-Schieringeren fiets, zie ik een fruit-, buurt- én een voedseltuin. Menselijk, fysieke en mentale gezondheid en bestaanszekerheid komen hier samen. Destijds stelde ik een buurtvolkstuin voor. Groen én sociaal. Sommigen deden er schamper over, maar binnen no-time was er een wachtlijst. Ik noem het moderne politiek: met één actie verschillende doelen bereiken. Nu zie je zulke tuinen in elke stad.'

zaterdag 4 juli 2026 ■■■ LEEUWARDER COURANT

fryslân 19

Van stadspredikant tot dorpsdominee

Gerben Hoogterp in zijn kerktuin, op de terp van Lekkum. FOTO: HOGE NOORDEN/JACOB VAN ESSEN

2016 PREDIKANT IN MUIDEN

„In de Sionsberg had ik op zondag kerkdienst voor patiënten en buurtbewoners. De ziekenhuiszaal was mijn kerk, geweldig om te doen. Maar in de Tjongerschans, van oorsprong een openbaar ziekenhuis, waren geen vieringen en hoefde ik op zondag nooit te werken. Ik miste een eigen kerkgemeenschap en had altijd nog het verlangen om een tijdje in de regio Amsterdam te werken en te wonen. Zo kwamen we in Muiden terecht. Tijdens corona was ik hier dominee en ook nog geestelijk verzorger in de Tjongerschans. Aan de ene kant een lege Nicolaaskerk met een groot bereik door videokerkdiensten op YouTube en aan de andere kant een volle ic waar je ingepakt de enzame stervenden nabij probeerde te zijn.”

2021 TERUG NAAR DE GEBOORTESTAD, DOMINEE IN LEKKUM

„Corona was weer een moment van bezinning. We verlangden ernaar terug naar ons beider geboortestad te keren. De Protestantse Gemeente Lekkum, Miedum, Snakkerburen en Blitsaerd is een kleine, vitale en betrokken geloofsgemeenschap, maar de grote stad en de wereldproblemen zijn vlakbij. Zondags kan ik voor vrede in Oekraïne en het Midden-Oosten bidden, maandags vliegen de F-35's pal over de kerk en aan de andere kant van de Dokkumer le ligt de vliegbasis met de PFAS-verontreiniging. Ik heb er een inspirerende gespreksgroep met jonge mensen. Een keer per maand lunchen we met elkaar in de kerk, en praten we over geloof en leven. Over wat van betekenis is, dat delen we met elkaar. Een open gesprek zonder debat of discussie. In het ziekenhuis deed ik het wekelijks op de afdeling geriatrie: zelfde formule, werkt goed.”

„Kerk betekent voor mij de traditie voortzetten, God en elkaar ontmoeten. De oude verhalen van Israël en Jezus horen en je verwonderen over hun betekenis en impact voor vandaag. Dat ieder mens er mag zijn en ertoe doet. Maar kerk betekent ook met elkaar het leven te delen: de vreugdes en de moeilijke dingen. Wij leven in een samenleving waarin alles perfect, mooi en maakbaar moet zijn. Hier kun je ook andere dingen delen.”

2026 AFSCHIED EN EEN NIEUWE FASE

„Mijn leven is de afgelopen twee jaar ingrijpend veranderd. In 2024 onderging ik een openhartoperatie en lag ik ineens zelf tien dagen in een ziekenhuisbed. Op dat moment waren onze twee kinderen tegelijk zwanger, twee existentiële gebeurtenissen. De fysiotherapeut vroeg wat voor revalidatiedoelen ik had. Ik zei: opa worden en nog een keer de Elfstedentocht fietsen. Beide is gelukt! Ik ben dankbaar dat ik me met mijn gerepareerde hart weer zo goed voel. En dat we in een land leven waarin dat allemaal mogelijk is. Mijn leven heeft nu andere prioriteiten. Ik ben gewoon blij dat ik leef. Ik heb nu zelf aan den lijve ervaren hoe kwetsbaar het leven is, en dat het opeens anders kan zijn.”

„Ondanks de grote behoefte aan predikanten stop ik. Maandag hoop ik mijn verjaardag te vieren en de AOW-mijlpaal te bereiken. De dag ervoor is een zondag. Hoe mooi is het dat ik tot de laatste dag voor mijn pensioen mag doorgaan en voorgaan? Ik heb straks meer tijd voor familie en vrienden, meer tijd om te fietsen. En ik heb nog bestuurs- en toezichtfuncties, bij Alde Fryske Tsjerken, commissaris bij Dokterszorg Fryslân en tot de verkiezingen volgend jaar het Algemeen Bestuur Wetterskip.”

De afscheidsdienst in de St. Cecilakerk in Lekkum is op zondag 5 juli om 10.30 uur.